

Dubrovniku – ogromno število zunajzakonskih zvez in s tem tudi veliko število nezakonskih otrok. Člani nižjih družbenih slojev pri porokah niso bili podrejeni družinskemu diktatu. Poročali so se po lastni volji in izbiri, seveda pa samo znotraj svojega sloja.

Najpomembnejše vprašanje glede premoženjskih odnosov v zakonski zvezi je bilo vprašanje dote, saj je bila dota osnova za gospodarsko varnost nove družine. Dota je bila tako po statutarjem kot po cerkvenem pravu obvezna pri sklepanju zakona. Vendar pa ženi ni prinesla nobene neodvisnosti, saj je z doto razpolagal njen soprog oziroma tast. Žena je lahko razpolagala samo s četrtino svoje dote in še to le v oporoki. Visoke dote in njihova neustavljiva rast so predstavljale zelo velik problem za družine. Bogataši in tudi mestne skupnosti so darovale denar za dote revnih deklet, da bi s tem preprečili odhod deklet v samostane.

O osebnih odnosih v družini lahko govorimo samo na podlagi dostopnih virov, ki pa so spet pretežno pravne narave. Zaradi tega jih ne moremo natančneje spoznati. Zagotovo pa je, da so ti odnosi temeljili v prvi vrsti na avtoriteti moža oziroma očeta. Oče je imel v družini največjo moč in zaradi tega tudi največ osebne svobode. Imel je pravico poročati mladoletne otroke, jih pošiljati v samostane in jih kaznovati po svoji volji. Istočasno je neomejeno razpolagal z družinskim premoženjem. Po drugi strani pa je odnos med materjo in majhnimi otroci predstavljal središče čustvenega življenja v družini. V višjih družbenih slojih so poleg mater za otroke skrbele tudi varuške in dojilje. Hčere so ostale pod materinim okriljem do poroke, medtem ko so sinovi, ko so dosegli starost petih let, prišli pod nadzor očeta in šole. Z življenjem otrok v družini so povezani tudi problemi umrljivosti, splavov in detomorov, zapuščenih otrok, izobrazbe in vzgoje, delovnih sposobnosti, porok in še specifični problem nezakonskih otrok, ki je v knjigi zelo podrobno analiziran.

Posebej je potrebno poudariti vlogo žensk, ki so bile glavne nosilke čustvenih stikov v družini. Ženske, še posebej tiste iz višjih družbenih slojev, so bile v glavnem omejene na življenje znotraj gospodinjstva. Vloga žensk je prišla potemtakem najbolj do izraza znotraj štirih sten, ki so krojile človeško življenje od rojstva do smrti, zato lahko brez zadržkov rečemo, da so bile one gospodarice tega življenjskega ciklusa. Kadar so družinske in zakonite možnosti dopuščale, so ženske poskušale – vsaj neposredno – sodelovati v družinskem poslu. Te aktivnosti so bile veliko bolj odprte za ženske iz nižjih družbenih slojev.

Raziskave o družbeni vlogi družin so pokazale, da je v poznosrednjeveških mestih Dalmacije med družinami in mestno skupnostjo obstajala svojevrstna delitev in obojestransko dopolnjevanje nalog. Družina je bila temeljni kamen, na katerem so srednjeveška dalmatinska mesta gradila svojo avtonomijo in družbeno strukturo. Predvsem osnovna gospodarska in politična funkcija je družino zaznamovala v tej meri, da je imela vedno javno vlogo in se ni nikoli umaknila v privatno sfero. Družina in mesto sta se medsebojno podpirala v izvajanju pritiska nad posameznikom. Kot dve najpomembnejši družbeni skupnosti pa sta uspeli ustvariti ravnotežje interesov in pooblastil ter s tem omogočili razvoj in napredek družbe v celoti. Skratka, družina je bila pomemben faktor pri uresničevanju reda in družbene stabilnosti v dalmatinskih srednjeveških mestnih skupnostih.

Na koncu knjige sta, poleg zelo obsežnega pregleda literature in virov, dodana še povzetka v nemškem in angleškem jeziku.

Mojca Kovačič

Christine de Pizan, **Knjiga o mestu dam**. Ljubljana : Delta, 1999. 339 strani.

Dolgo časa so problem izvora feminizma povezovali z obdobjem razsvetljenstva, z Olympe de Gouges v Franciji in Mary Wollstonecraft v Angliji. V sodobnih feminističnih razpravah pa sega ta problem izvora mnogo dlje nazaj v preteklost, namreč v čas poznega srednjega veka. Natančneje, v leto 1405, ko je Christine de Pizan napisala svojo *Knjigo o mestu dam*.

To delo pa ni niti njeno prvo niti edino, ki sodi na področje zagovora pravic žensk. Idejo, da je treba ženske zaščititi pred zmotami mišljenja, je prvič zapisala leta 1339 v *Pismu bogu ljubezni*, pozneje pa se je z njo ukvarjala v *Pismih o Romanu o Roži* in *Zgodbi o Roži*. Za najpomembnejše pa danes velja

Knjiga o mestu dam iz leta 1405, ki je sinteza vseh njenih prejšnjih smeri razmišljanja o mizoginiji avtoriteti tradicije. Istega leta je napisala še *Knjigo o treh krepostih* ali *Zakladnico Mesta dam*.

Knjiga o mestu dam je razdeljena na tri dele, vsak del pa še na posamezna poglavja. V prvem delu najdemo osemindeset, v drugem devetinšestdeset, v zadnjem oziroma tretjem pa devetnajst poglavij. V bistvu predstavljajo ti trije deli uvod, jedro in zaključek, saj pisateljica skozi knjigo gradi mesto. Začne pri temeljih in obzidju, nadaljuje s stenami in okni mestnih hiš ter zaključí s strehami.

Kaj pa je avtorico napeljalo, da je sploh začela razmišljati in pisati v smeri zagovora pravic žensk? Odgovor na to vprašanja nam poda sama v prvem poglavju prvega dela knjige. Pod roke ji je prišla knjiga pesnika Mateola, ki je polna kritik žensk in graj njihovega vedenja. Ob prebiranju le-te se je uvedla, da »ne gre samo za enega ali dva moška, niti za tistega Mateola, ki se ne bi mogel uvrstiti med učenjake, saj je njegova knjiga smešna. Nasprotno, nobeno besedilo se temu čisto ne izogne. Filozofi, pesniki in moralisti – in še dolg spisek bi lahko našli – zdi se, kot da vsi govorijo z istim glasom in sklenejo, da je ženska v temelju slaba in nagnjena k pregrehi.«¹ Torej, potrebno se je bilo postaviti proti množici stereotipov, predsodkov in zmot mišljenja o ženskah, ki jih je potrjevala takratna družba. To pomeni, da je bilo treba dokazati, da žensko telo ni ne šibko ne pregrešno, da ženska duša ni ne stanovitna ne popustljiva, in da so torej ženske nadvse častna in moralna bitja. Dokazati nekaj takega pa je pomenilo, najti argumente proti takratnemu pisanju in s tem osvoboditi nevednosti in zaslepljenosti tako ženske kot moške ter spremeniti odnos moških do žensk, predvsem pa žensk do samih sebe.

Spremeniti odnos žensk do samih sebe? Prebiranje pesnika Mateola avtorico namreč pripelje do obžalovanja, da se je rodila kot ženska. S tem svojim jadikovanjem nam želi pokazati, kakšen vpliv so imele takratne knjige na mentaliteto v družbi. In kmalu bi tudi ona podlegla tem zmotam, če se ne bi pred njo pojavile tri dame; Pamet, Poštenost in Pravičnost ter ji rekle: »Zasmilila se nam je tvoja nesreča in hočemo te iztrgati iz tvoje nevednosti; zaradi nje si tako zaslepljena, da zavračaš tisto, kar z vso gotovostjo veš, in se hočeš pridružiti nekemu mnenju, ki mu ne verjameš, ga ne poznaš, in ki temelji na nakopičenih tujih predsodkih.«² Te tri dame niso neke namišljene osebe, temveč ponazarjajo sam značaj naše pripovedovalke. V svoji zatopljenosti in objokovanju začne namreč razmišljati s svojo glavo in na misel ji pridejo razne knjige, ki jih je prebrala in govorijo ženskam v prid. V svojem spopadanju s sovraštvom moških do žensk, se je opirala tako na svoje izkušnje in osebno presojo kot tudi na avtoriteto besedil. Njen glavni vir je bila Boccaccieva knjiga *O slavnih ženskah* (*De mulieribus claris*). Poleg tega pa se je opirala tudi na historična vira, *Zgodovinsko zrcalo* (*Speculum historiae*) Vincenca iz Beauvaisa in na kompilacijo antične zgodovine *Historie ancienne jusqu' à César* (B.N. ms. fr. 301).

Kako pa se spopasti z množico teh knjig? Christine de Pizan se je odločila, da bo ustanovila Mesto dam, nek imaginaren privilegirani prostor: kraljestvo žensk, skupnosti devic, vdov in poročenih žensk, »da bi končno dobile dame in druge zaslužne ženske trden kraj, kamor bi se lahko zatele in branile pred številnimi napadalci.«³ To Mesto pa je zgradila tako, da je napisala knjigo, v kateri je za vsako trditve v škodo ženskam našla protiargument in ga podkrepila z vrsto primerov. Christine de Pizan je sebe postavila v vlogo spraševalke in nevednice, ki stalno sprašuje, ali navedene trditve držijo. Pamet, Poštenost in Pravičnost pa iščejo odgovore in za vsako trditve najdejo žensko (ponavadi več žensk), ki je s svojimi dejanji dokazala, da so te predstave zmotne.

Potem ko se vse tri dame predstavijo in povedo kakšne so njihove naloge, začne Kristina po navodilih in s pomočjo Pameti, v osmem poglavju prvega dela, kopati tla za temelje. Torej, najprej je bilo potrebno razčistiti nekaj osnovnih vprašanj, zakaj je sploh toliko avtorjev v svojih delih kritiziralo ženske, kateri so bili ti avtorji in knjige (Ovid, Cecco d'Ascoli, knjižica v latinščini z naslovom *Skrivnosti žensk*, Cicero, Kato), ter kakšne so bile njihove trditve (ženske imajo velike telesne hibe; žensko telo je šibko in slabotno; moški nikoli ne sme služiti ženski, ker se s tem, da služi manj plemenitemu od sebe, poniža; družili bi se z bogovi, če bi bil svet ustvarjen brez žensk; ženske so po naravi sladkosnedne in požrešne; so šibkega značaja; bog je ustvaril žensko, da govori, joka in prede ter ženska ne zna molčati). Kristina nato vpraša, zakaj so ženske izključene iz sodstva in Pamet ji odgovori, da so dela v

¹ Christine de Pizan, *Knjiga o mestu dam*, Delta, Ljubljana, 1999, str. 36

² Prav tam, str. 38

³ Prav tam, str. 42

družbi pač razdeljena na moška in ženska. To pa ne pomeni, da ženske niso dovolj pametne, da bi se prava naučile. Poznamo namreč mnogo filozofinj in vladaric (cesarica Nikolaja, francoska kraljica Fredegunda, kraljica Blanka, kraljica Ivana, vojvodinja Anžujska), ki dokazujejo da nobena naloga ni pretežka za bistroumno žensko. Da, s tem, da so ženske bistroumne se strinja tudi Kristina, vendar vsakdo ve, da imajo ženske šibko telo in so po naravi bolj plašne. Na podlagi tega pa moški trdijo, da je zaradi nepopolnosti telesa šibkejši in bolj siromašen tudi značaj. »Zagotavljam ti, ljubi otrok, da silno in krepko telo še ne naredi močne in hrabre duše, saj ta izvira iz naravne moči značaja,... Njegovo mesto se skriva v srcu in vesti, kajti pogum ni v moči telesa in udov.«⁴

In tako v petnajstem poglavju Kristina začne opisovati ženske, ki so se zapisale v zgodovino s svojim velikim pogumom in močjo. S tem pa začne polagati tudi prve kamne v temelje obzidja Mesta dam. V naslednjih poglavjih nam pripoveduje o kraljici Semiramidi; o Amazonkah in njihovih številnih kraljicah; o kraljici Zenobije, Palmiri; o plemeniti in slavni Karijki, kraljici Artemiziji; o materi viteza Teodorika, Liliji; o francoski kraljici Fredegundi; o devici Kamili; o kraljici Kapadokije, Bereniki ter o neustrašni Kleliji.

Kristina po teh pripovedih ne dvomi več v šibkost ženskih teles, vendar se sedaj sprašuje, kako je s trditvijo o zgolj šibki umski sposobnosti žensk. Temelji so torej postavljeni, ampak potrebno je zgraditi tudi visoke zidove obzidja. Pamet ji zagotovi, da če bi imele deklice enak dostop do izobrazbe kot ga imajo dečki, bi se prav tako naučile in razumele vse zahtevne umetnosti in znanosti. V osemindvajsetem poglavju začne Kristina govoriti o ženskah, ki so se proslavile z velikim znanjem. Najprej spoznamo mlado in plemenito Kornificijo, nato Rimljanko Probo, za njo Sapfo in devico Manto ter nazadnje še Medejo in Kirko. Kristina razmišlja še naprej in jo zanima, ali poznamo tudi take ženske, ki so same ustvarile kakšne nove tehnike ali znanosti. Seveda tudi tukaj ne zmanjka primerov: Nikostrata, ki je izumila izvorno abecedo; Minerva, ki je odkrila številne znanosti med drugim tudi umetnost izdelovanja oklepov iz železa in jekla; Cerera, ki je izumila umetnost obdelovanja zemlje; Izida, ki je izumila umetnost obdelovanja vrtov in gojenja rastlin; Arahna, ki je odkrila način barvanja volne in vezenja tapiserije ter gojenje in tkanje lanu; Pamfila, ki se je prva domislila nabirati niti od sviloprejk, jih pobarvati in iz njih stkati blago; tri slikarke Timareta, Irena in Rimljanka Marcija ter nazadnje še pripoved o Rimljanki Semproniji. Preden postavi še zadnje opeke na obzidje, Kristino zanima, kako je z razsodnostjo žensk. Zaveda se namreč, da izobrazba še ne pomeni nujno tudi zdrave pameti, saj pozna mnogo zelo učenih izobražencev, ki jim pa v vedenju in zasebnem življenju manjka razsodnosti. »... ali je torej ženska po naravi obdarjena z razsodnostjo. Odgovarjam pritrdilno; ...«⁵ V zvezi s tem argumentom se Kristina spomni na: kraljico Gajo Cecilijo, kraljico Didono, kraljico Krete, Opido in na Lavinijo.

S to pripovedjo se konča tudi prvi del knjige in besedo dobi Poštenost, ki nam pripoveduje o tem, kdo je zgradil hiše in stavbe v mestu in kako je bilo mesto poseljeno. Najprej se seznanimo s sibilami in nekaterimi drugimi prerokinjami, nato z Nikostrato, Kasandro in kraljico Bazino ter na koncu še s cesarico Antonijo.

V sedmem poglavju drugega dela se Kristina dotakne še enega, zelo uveljavljenega predsodka v takratni družbi. V srednjem veku so bila namreč veliko bolj zaželena rojstva sinov kakor hčera in Kristina se sprašuje zakaj. »Ali torej mislijo, da so deklice svojim staršem v večje breme kot dečki ali da jim prinesejo manj ljubezni ali da se z njimi manj ukvarjajo kot njihovi sinovi?«⁶ Skupaj s Poštenostjo pride do sklepa, da to zagotovo ne drži in spoznamo nekaj žensk, ki so do svojih staršev izkazale veliko ljubezen in hčerinsko vdanost: Dripetino, Hipsipilo, devico Klavdino in žensko, ki je v zaporu dojila svojo mater.

Kako pa je s trditvami knjig in moških, da je po krivdi žensk tako težko prenašati zakonski stan? V knjigah, katere je prebrala naša pripovedovalka, je vse polno trditev, da so ženske krive za prepire, da nobena žena ni zvesta svojemu možu in da ima mož od soproge le veliko nadlogo, malo ljubezni ter samo vreščanje. »... kdor govori zoper odsotnega, z lahkoto dobi pravdo. Zagotovem ti, da teh knjig niso

⁴ Prav tam, str. 70

⁵ Prav tam, str. 125

⁶ Prav tam, str. 149

*napisale ženske!*⁷ V vsakdanjem življenju je bilo prav gotovo nasprotno, saj so bili moške tisti, ki so vladali ženam in ne žene možem. V zvezi s tem spoznamo več soproj, ki so svoje moške zelo ljubile: kraljico Hipsikratejo, cesarico Triarijo, kraljico Artemizijo, Argijo in Agripino. Kristina se spomni tudi trditve, da ženske zasovražijo svoje moške, ko ti ostarijo, in da ne marajo ne učenjakov ne izobražencev. O nasprotnem nam govorijo primeri Julije, hčere Julija Cezarja in žene Pompeja; Emilije, žene Scipiona Prvega Afričana; Sokratove žene, Ksantipe; Senekove soproge, Pavline; Sulpicije, žene rimskega patricija in še primer skupine žensk, ki so skupaj rešile svoje moške pred smrtjo. Precej razširjeno mnenje med moškimi je bilo tudi, da ženske ne znajo o ničemer molčati, in da so preveč klepetave. Ta trditev pa zagotovo enako drži tako za nekatere ženske kot tudi za nekatere moške, saj so pač eni ljudje bolj diskretni kot drugi. Ni pa to odvisno od tega, katerega spola smo. Poštenost iz zgodovine spet izbrska nekaj konkretnih primerov in nam pripoveduje o Katovi hčeri Porciji, Kuriji ter ženski iz časa cesarja Nerona. Naslednja trditev, ki jo mora Kristina zavreči je, da je mož, ki posluša svojo ženo in se drži njenih nasvetov, zaničevanja vredno bitje. V osemindvajsetem poglavju spoznamo najprej moške, za katere bi bilo bolje, da bi poslušali svoje žene, v naslednjem pa tiste, ki so jih, in se jim je zaradi tega dobro izteklo.

Tudi nekatere duhovne dobrine naj bi dolgovali ženskam, in sicer: ženski, ki je rešila Mojzesa, Juditi, kraljici Esteri, Sabinkam, Veturiji in francoski kraljici Klotildi.

Na primeru Kvinta Hortenzija, Giovanni-ja Andrea in očeta naše avtorice – vsi navedeni moški so dali namreč svoje hčere izobraziti - Kristina zavrne trditev, da ni dobro, da ženske študirajo. Suzanin, Sarin, Rebekin in Penelopin zglede nam dokaže, da so ženske tudi krepostne. Marijanina in Antonijina zgodba pa to trditev še razširi, in sicer, da so ženske lahko in lepe in krepostne. Še eno moško prepričanje, to je, da so ženske same krive, če so posiljene, (proti kateremu se borijo tudi danes) je treba ovreči. O tem nam pričajo zgodbe Lukrecije, Galatije, žen Sikambrov in drugih devic. Glede trditve o nestanovitnosti, neodločnosti in šibkosti žensk nas Kristina najprej spomni na moške, ki so imeli ravno te lastnosti (cesarji Klavdij, Tiberij, Neron, Galba, Oton in Vitelij ter mnogi papeži in cerkveni ljudje) nato pa nam pripoveduje o nekaterih zelo močnih ženskah (Griseldi, Rimljanke Florijani in ženi Genovežana Barnabe).

V triinpetdesetem poglavju se Kristina ob vseh teh zgodbah začudi, zakaj se niso ženske že prej postavile proti takim lažem in zave se, da bo njena knjiga zagotovo deležna kritik, saj to kar trdi ne moremo posploševati za vse ženske. Prav gotovo niso vse ženske najboljše, vendar pa tudi vsi moški niso. In tako kot se med moškimi najdejo dobri in slabi, se tudi med ženskami. »Zagotovo, povem ti, ko bodo moški popolni, jih bodo ženske posnemale.«⁸

V naslednjih poglavjih se ustavimo pri vprašanju zvestobe žensk in primerov le-teh. Spoznamo Didono, Medejo, Tizbo, Hero, Sigismundo, Elizabeto in še nekatere druge zaljubljene in zveste ženske. Mnogim moškim so šle v nos tudi lepe obleke in nakit žensk, češ da s tem skušajo le zapeljati moške. Zagotovo je res, da so nekatere ženske prepričane, da bodo samo s tem zapeljale moške, vendar pa tega ne počno vse ženske. »Pri mnogih, tako moških in ženskah, gre za čisto dostojen okus in naravno nagnjenje, da uživajo v eleganci in da ljubijo lepa in bogata oblačila, čednost in razkošje.«⁹ Mnogi pametni moški ne ljubijo lepih in zapeljivih, temveč krepostne in poštene ženske. Ne gre pa trditi, da krepostne in poštene ženske niso tudi lepe in zapeljive, a takim ženskam pomenijo veliko več notranje vrline kot pa zunanji blišč. O tem nam govorijo tudi Rimljanke Klavdija, Lukrecija, kraljica Blanka Kastilska in še mnoge druge modre dame. Na koncu druge knjige spoznamo še mnoge radodarne ženske (Pavlina in druge dame Francije), s katerimi Poštenost ovrže trditev o skoposti žensk.

Mesto je torej poseljeno z mnogimi odličnimi damami. V tretjem delu Kristini in Pravičnosti preostane samo še najvišji sloj. Pripeljati je potrebno le še kraljico Mesta in njene dvorjanke, da se naselijo v velike palače in visoke stolpe. Ta čast pa po Kristininem mnenju pripada devici Mariji kot kraljici Mesta, ostalim svetnicam pa kot dvorjankam. Tako spoznamo življenje Marije Magdalene, Katarine, Margarete, Lucije, Martine, Justine, Teodozije, Barbare, Doroteje, Kristine, Marine, Evfrozine, Anastazije, Teodote, Natalije, Afre in še mnogih drugih.

⁷ Prav tam, str. 157

⁸ Prav tam, str. 229

⁹ Prav tam, str. 249

Čisto na koncu pa je Kristina nagovorila še vse ženske. Ta njen nagovor lahko razumemo kot nekakšen nasvet, kakšne naj bodo ženske, da bodo postale častivredne in se bodo lahko nekoč naselile v tem Mestu.

Današnje feministične študije prav gotovo najdejo v Knjigi o mestu dam tako mnoge prednosti kot tudi mnoge pomanjkljivosti. Na mnogih mestih je mnenje Christine de Pizan še vedno aktualno, a spet na drugih že zastarelo. Pri vsem tem se moramo zavedati, da je bila pisateljica le rojena v poznem srednjem veku in da je bila pod določenim vplivom takratne družbe. Kljub vsemu pa nam s svojo knjigo osvetli marsikatero vprašanje o življenju žensk v srednjem veku in je zelo pomemben vir za vsakogar, ki se s to tematiko ukvarja.

Na koncu naj pohvalim samo še to, da lahko Christine de Pizan (v prevodu Tatjane Jurkovič in s spremno besedo Eve D. Bahovec) beremo tudi v slovenskem jeziku in si zaželim še več tovrstnih prevodov »glasov žensk«.

Mojca Kovačič

Grofje Andeško-Meranski. Prispevki k zgodovini Evrope v visokem srednjem veku. Ur. Andreja Eržen, Toni Aigner. Kamnik : Zveza kulturnih organizacij Kamnik, 2001. 257 strani.

Po razstavi v kamniški Galeriji Veronika z naslovom *Grofje Andeški, vzpon in zaton dinastične rodbine*, ki jo je jeseni 1999 pripravila Zveza kulturnih organizacij Kamnik, je to isto društvo organiziralo tudi dvodnevni mednarodni simpozij o grofih Andeških, ki je potekal od 22. do 23. septembra 2000. Referati, katere so sodelujoči predstavili na simpoziju, so v novembru 2001 izšli tudi v posebej za to izdanem slovensko – nemškem dvojezičnem zborniku.

Uvodna razprava Petra Štiha, *Kranjska v času Andeških grofov*, obravnava približno stoletje in četrto dolgo obdobje, v katerem so bili Andeško-Meranski grofje in vojvode povezani s Kranjsko. Predvsem pa se osredotoči na razjasnitev zelo zapletenega zgodovinskega razvoja Kranjske in vprašanja mejnografske oblasti na Kranjskem. V veliki meri se pri tem opira na raziskave Ljudmila Hauptmanna in njegovo razpravo *Nastanek in razvoj Kranjske*, katera je v slovenskem prevodu izšla leta 1999. Dejstvo, da Andeški v svojem naslovu niso uporabljali naslova mejnega grofa za Kranjsko, a so na Kranjskem dejansko vladali, je mogoče razložiti s tem, da so oglejski patriarhi svojo mejnografsko oblast podeljevali naprej v (pod)fevd, kar je bila edinstvena praksa v širšem jadransko-alpskem prostoru. S tem pa so vzpostavili institucijo namestnika mejnega grofa.

V prispevku *Vojvodina Meranija – zgodovina, pomen, umestitev* se Toni Aigner ukvarja s vprašanjem, kaj je sploh pomenil naziv »vojvoda Meranski« in od kod le-ta izhaja. Najprej se ustavi pri vprašanju, kdaj in kako so grofje Wittelbaško-Dahavski, ki so se prvi imenovali »*duces Meraniae*«, prišli do tega naziva in kaj jim je le-ta pomenil. Še najbolj se mu zdi verjetna teza zgodovinarja iz prve polovice 19. stoletja, Josepha von Hormeyerja, ki pravi, da je Konrad von Dachau dobil vojvodski naziv leta 1140 od madžarskega kralja Gejze. Vendar pa dodelitev vojvodskega naziva s strani inozemskega vladarja ni bila zares priznana, saj v listinah zasledimo družino Wittelsbach-Dachau večinoma imenovano kot grofe, čeprav so se sami imenovali vojvode. Zakaj in kako pa je leta 1180 naziv »vojvoda Meranski« prešel na andeške grofe? Zgodovinarji so si tukaj glede sklepov, ki izhajajo iz obstoječih in poznanih dokumentov, enotni. Po izumrtju tiste veje družine Wittelsbach-Dachau, ki so nosili naslov vojvod Meranskih, se je cesarju Frideriku I. zdelo lažje naziv oddati kot pa ustvariti novo vojvodino. Prehod naziva na Andeške (na Bertolda IV.) je logičen, saj so štaufski cesarji potrebovali njihovo pomoč, tako pri varovanju alpskih prelazov kot tudi zaradi nesporazumov s papežem in severno italijanskimi mesti. Bertold IV. in njegovi nasledniki so bili s tem podrejeni neposredno cesarstvu in kroni. Avtor se dotakne tudi vprašanja, kam vse so od 14. stoletja dalje, odkar je izginila s političnega zemljevida, umeščali vojvodino Meranijo. V 14. stoletju je bila Dalmacija že (ali še?) navedena kot sedež vojvodine, kasneje pa so že začeli iskati utemeljitve za politične interese. Postavljali so jo na Tirolsko, Zgornjo Saško in celo na Češko. Avtor razprave zavrne tudi poskuse razlage iz 20. stoletja, da naj bi bilo mesto Merano del Lungare, ki se je poskušalo uveljaviti med Benetkami, Oglejem in vsemi istrskimi mesti, sedež vojvodine. Prav tako napačno je tudi mnenje, da